

Gurba, Jan

Jurij Mykołajewycz Malejew (1941-2006)

Archeologia Polski Środkowowschodniej 9, 377-379

2007

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Kronika – The chronicle

Jan Gurba

Jurij Mykołajewycz Malejew (1941-2006)

Wśród uczestników kierowanego przez doc. Jerzego Kmiecńskiego Międzynarodowego Obozu Studentów Archeologii Krajów Nadbałtyckich w sierpniu 1966 r. znajdowali się dwaj słuchacze Wydziału Historycznego Uniwersytetu im. Tarasa Szewczenki w Kijowie: tegoroczny absolwent Jurij M. Malejew i student IV roku Igor Stanisławowycz Pioro (Ю. М. Малеев, І. С. Пioro 1969; T. Garbarczyk 1995, s. 102; K. Walenta 1995, s. 68). Od tego czasu datują się początki ich koleżeństwa, przyjaźni i współpracy z polskimi archeologami. Obaj po ukończeniu studiów podjęli prace w Katedrze Archeologii i Muzeoznawstwa na swojej macierzystej Uczelni. Młodszy z nich, Igor zmarł w Kijowie 4 stycznia 2005 r. (11)¹.

Jurij Malejew urodził się 2 sierpnia 1941 r. w Czernihowie. Jako uczeń szkoły średniej w Zaleszczykach brał udział w pracach Kółka Krajoznawczego, które pod opieką Onisija S. Tura zbierało zabytki dla muzeum szkolnego, później upaństwowionego. W 1959 r. uczestniczył w amatorskiej, częściowej eksploracji grobu skrzynkowego kultury amfor kulistych w Charatonowcach (dziś część Uhryńkowców).

Zafascynowany archeologią Jurij w r. 1963 podjął studia na Wydziale Historycznym Uniwersytetu im. Iwana Franki we Lwowie. Rok później, razem z O. Turem, uczestniczył w metodycznym ukończeniu przez Igora K. Swiesznikowa prac w Charatonowcach oraz w badaniach podobnego grobu w Dowgem. Oba te groby stały się tematem pierwszej studenckiej publikacji J. Malejewa (Ю. М. Малеев 1966a; 1966b) i jego pierwszego artykułu w prestiżowej kijowskiej *Археологія* (Ю. М. Малеев 1971).

W 1966 r., by móc uzyskać dyplom archeologa, przeniósł się na Uniwersytet im. T. Szewczenki w Kijowie. Po ukończeniu studiów, całe swoje życie zawodowe, związał z Katedrą Archeologii i Muzeoznawstwa Kijowskiego Uniwersytetu, zajmując kolejne stanowiska starszego laboranta, asystenta, starszego wykładowcy i docenta (1986-2002). Po przejściu na emeryturę podjął wykłady w Uniwersytecie Salomona w Kijowie.

Od 1969 r. kierował nieprzerwanie Dniestrowską Ekspedycją Archeologiczną Uniwersytetu im. T. Szewczenki. Badał stanowiska wszystkich epok, co znajduje odbicie w jego publikacjach (Ю. М. Малеев, І. С. Пioro 1996). Osobiście najbardziej był zainteresowany badaniami stanowisk eneolitycznej kultury amfor kulistych oraz epoki brązu i wczesnej epoki żelaza na terytorium Podkarpacia i Podola. Właśnie okres końca epoki brązu i początków epoki żelaza był tematem jego pracy kandydackiej *История племен Западной Подолии и Прикарпаття в конце бронзового – начале железного веков*. Автореф. дис. ... канд. ист. наук. Киев 1981.

¹ W nawiasach kolejne pozycje załączonej bibliografii publikowanych w Polsce artykułów J. M. Malejewa.

Badał osady kultury holigradzkiej (Zaleszczyki), stanowiska trackiego halsztatu (grodzisko Łyszczyki), wczesnośredniowieczne (Wasyłków, Horodnica).

W 1986 r. uczestniczył w dnieprowskim odcinku ekspedycji Towarzystwa Geograficznego AN ZSRR na szlaku „od Waregów do Grecji”, za co został nagrodzony przez Towarzystwo medalem M. Przewalskiego.

Przez dwadzieścia lat prowadził wykłady kursowe i monograficzne dla studentów archeologii i historii (m.in. *Podstawy archeologii, Metodyka archeologicznych badań terenowych, Archeologia wczesnej epoki żelaza, Archeologia antyczna, Archeologia Słowian wczesnośredniowiecznych*). Wszystkie swoje zajęcia wspomagał skryptami wykładów oraz przewodnikami do ćwiczeń i seminariów.

Wyniki Jego prac stale były śledzone z zainteresowaniem przez polskich archeologów, czego najlepszym dowodem była częsta propozycja ich druku w polskich wydawnictwach i zaproszenia na konferencje w Polsce (1-2, 4-10, 14). Do wydawnictwa: J. Chochorowski (red.) *Koczownicy Ukrainy. Katalog wystawy* (Katowice 1996) tłumaczył na język ukraiński rozdziały na-

pisane przez J. Chochorowskiego (I. Хохоровський 1996) i J. Poleskiego (Я. Полескі 1996).

Charakterystyczne było Jego przywiązanie do nauczycieli. Mając zezwolenie na prowadzenie badań terenowych zapraszał do uczestniczenia w nich i współautorstwa opracowań O. Tura (A. C. Тур, Ю. Н. Малеев 1977; A. C. Тур i in. 1979; Ю. Н. Малеев 2000), stale podkreślał, że jest uczniem I. Swiesznikowa (3, 12) i prof. Łazara M. Sławina (Ю. Н. Малеев 1996).

Razem żegnaliśmy na łamach *Archeologii Polski Środkowowschodniej* naszych ukraińskich Przyjaciół (3, 11-13). Tym razem sam, w imieniu lubelskich archeologów, żegnam zasłużonego prahistoryka – wieloletniego Kolegę z zaprzyjaźnionej kijowskiej uczelni (B. B. Отрощенко 2001). Przyjacielski, zawsze służący chętną pomocą, niezwykle lubiany przez studentów, wesoły i towarzyski. Zmarł tragicznie w Kijowie 21 marca 2006 r. Jako pierwsze Jego pamięć uczciły gazety lokalne z rejonów, których najstarszej przeszłości poświęcił 40 lat życia (*Пам'ять* 2006a; b). Pracę Ojca kontynuuje Jego córka Olga (J. Gurba 2004).

Literatura

- Grabarczyk Tadeusz
1995 *Z działalności studenckiego ruchu naukowego*. Acta Universitatis Lodzensis. Folia Archologica 19, s. 102.
- Gurba Jan
2004 */rec./ O[lga] Ju[rriivna] Kurilo, Narisy rozvytku archeoligii u muzejach Ukrainy. Istorija, doslidnyky, mecenaty*. Kyiv 2002, ss. 263. Kwartalnik Historii Kultury Materialnej 51 (2003), s. 404-405.
- Walenta Krzysztof
1995 *Badania nad okresem późnolateńskim i rzymskim*. Folia Archeologica 19, s. 57-68
- Малеев Юрий М. (Малеев Юрий М.)
1966a *Нові знахідки культури кулястих амфор на Західному Поділлі*. W: Тези доповідей XIX студентської наукової конференції Львівського університету, гуманітарні науки. Львів, s. 13-14
1966b *Новые находки культуры шаровидных амфор в западной Подолии*. W: Тезисы докладов к XII Всесоюзной археологической студенческой конференции. Ужгород, s. 20-21.
1971 *Мегалітичні гробниці на Тернопільщині*. Археологія 2, s. 53-60.
1996 *Л. Н. Славин как заведующий кафедры археологии и музееведения КГУ*. W: Мир Ольвии, ред. С. Буйских. Киев, s. 42-48.
2000 *Онисій Тур*. АНТ. Вісник археології, мистецтва, культури 4-6. Київ, s. 103.
- Малеев Юрий М., Піоро Ігор С.
1969 *Перша міжнародна археологічна експедиція „Одри-1968”*. Вісник Київського університету, серія історії 2, s. 81-82.
- 1996 *Бібліографічний покажчик наукових праць співробітників Кафедри археології та музеєзнавства*. Київ, s. 40-49
- Отрощенко В. В.
2001 *До 60-річчя Юрія Миколайовича Малеева*. Археологія 3, s. 147-148.
- Полескі Яцек
1996 *Кочівники у Середній Європі у V-XV столітті*. W: *Koczownicy Ukrainy. Katalog wystawy*. Katowice, s. 139-161.
- Тур Анисий С., Малеев Юрий. Н.
1977 *Мышковский угол*. W: Археологические открытия 1976 г. Москва, s. 383-384.
- Тур Анисий С., Малеев Юрий Н., Олейник В. И., Прокипчук В. И., Скибицкий Л. И.
1979 *Разведки памятников на левых притоках Среднего Днестра*, w: Археологические открытия 1978 года. Москва, s. 414-415.
- Хохоровський Іан
1996a *Кочівники Великого Степу. З мороку давнини до деб'юту на історичній арені*. Koczownicy Ukrainy. Katalog wystawy. Katowice, s. 9-30.
1996b *Кімерійці, Скіфи і Сармати та Середня Європа*. Koczownicy Ukrainy. Katalog wystawy. Katowice, s. 139-161.
- Пам'ять...*
2006a *Пам'ять*. Вільне життя 44. Тернопіль 3 VI.
2006b *Пам'ять вічна*. Колос 39. Заліщики 27 V.

Bibliografia publikowanych w Polsce artykułów Jurija N. Malejewa

1. *Trackie grodziska okresu halsztackiego na północno-wschodnim Podkarpaciu*. Acta Archaeologica Carpatica 27, 1988, s. 77-92.
2. *Гальштатские элементы вооружения в междуречье Днестра и Прута*. W: *Ziemie polskie we wczesnej epoce żelaza i ich powiązania z innymi terenami*, red. S. Czopek. Rzeszów 1992, s. 191-198.
3. *Igor Kiryłowicz Swieszniow*. Sprawozdania Archeologiczne 48, 1995, s. 323-325 (z J. Gurbą).
4. *Selected Graves of Globular Amphora Culture from Volhynia and Podolia*. W: *Eastern Exodus of the Globular Amphora People: 2950-2350 BC*. Poznań 1996, s. 53-61. *Baltic-Pontic Studies* 4.
5. *Grave of Globular Amphora Culture from Tovpyzhyn (District of Rivne, Ukraine)*. W: *Eastern Exodus of the Globular Amphora People: 2950-2350 BC*. Poznań 1996, s. 62-69. *Baltic-Pontic Studies* 4. (z B. Pryszczepą).
6. *Nowe znaleziska halsztackiej plastyki zoomorficznej z Podniestrza*. W: *Problemy epoki brązu i wczesnej epoki żelaza w Europie Środkowej*. Księga jubileuszowa poświęcona Markowi Gedłowi, red. J. Chochorowski. Kraków 1966, s. 363-370.
7. *Nowy grób kultury amfor kulistych na Wołyniu*. Materiały i Sprawozdania Rzeszowskiego Ośrodka Archeologicznego 17, 1996, s. 5-10 (z B. Pryszczepą).
8. *Skarb brązowy z Meżyricza k. Lwowa*. Materiały i Sprawozdania Rzeszowskiego Ośrodka Archeologicznego 17, 1996, s. 45-74 (z W. Konopłą).
9. *Nowe materiały do katalogu zapinek typu Almgren II – 43*. W: *Kultura przeworska*, t. 4, red. A. Kokowski. Lublin 1999, s. 175-180 (z A. Kokowskim).
10. *Uwagi o kulturze Noua w dorzeczu Dniestru*. W: *Zmierzch kompleksu trzciniecko-komorowskiego i sposoby kształtowania się nowej rzeczywistości kulturowej w środkowej i młodszej epoce brązu*, red. H. Taras. *Kultura i Historia* 4, 2003 [<http://www.kulturaihistoria.umcs.lublin.pl>].
11. *Eduard A. Bałaguri (1931-2004)*. *Archeologia Polski Środkowowschodniej* 7, 2005, s. 291-292 (z J. Gurbą).
12. *Igor S. Pioro (1948-2005)*. *Archeologia Polski Środkowowschodniej* 8, 2006, s. 428-429 (z J. Gurbą).
13. *Pamięci Prof. Igora K. Swieszniowa*. *Archeologia Polski Środkowowschodniej* 8, 2006, s. 420-432 (z J. Gurbą).
14. *Uwagi o kulturze Noua w dorzeczu Dniestru*. W: *Zmierzch kompleksu trzciniecko-komorowskiego i sposoby kształtowania się nowej rzeczywistości kulturowej w środkowej i młodszej epoce brązu*, red. H. Taras. Lublin 2006, s. 179-186. *Lubelskie Materiały Archeologiczne* 14.

Doc. dr Jan Gurba
Instytut Archeologii UMCS
Pl. M. Curie-Skłodowskiej 4
20-031 Lublin